

Zarządzenie Nr 53/2022

Rektora Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie
z dnia 9 maja 2022 r. w sprawie Zasad postępowania z odpadami
chemicznymi wytwarzanymi w Pomorskim Uniwersytecie
Medycznym w Szczecinie

Na podstawie art. 23 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r. poz. 574) oraz ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 699), zarządzam co następuje:

§1

Wprowadzam „Zasad postępowania z odpadami chemicznymi wytwarzanymi w Pomorskim Uniwersytecie Medycznym w Szczecinie”, które stanowią załącznik do niniejszego zarządzenia.

§2

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

prof. dr hab. Bogusław Machaliński
Rektor PUM

Zasady postępowania z odpadami chemicznymi wytwarzanymi w Pomorskim Uniwersytecie Medycznym w Szczecinie

§ 1 Zasady ogólne

1. Wszystkie jednostki organizacyjne Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie zobowiązane są do przestrzegania wprowadzonych niniejszym zarządzeniem zasad gospodarowania odpadami chemicznymi, a w szczególności stosowania się do hierarchii postępowania z odpadami, polegającej na:
 - 1) zapobieganiu powstawaniu odpadów,
 - 2) minimalizowaniu ilości ich wytwarzania,
 - 3) zapewnieniu zgodnego z zasadami ochrony środowiska odzysku odpadów,
 - 4) zapewnieniu zgodnego z zasadami ochrony środowiska unieszkodliwiania tych odpadów, których powstaniu nie udało się zapobiec lub których nie udało się poddać odzyskowi,
 - 5) selektywnym gromadzeniu odpadów w miejscu ich powstawania i ich klasyfikowaniu zgonie z obowiązującym katalogiem odpadów,
 - 6) przekazywaniu wytworzonych odpadów właściwemu odbiorcy odpadów.

§2 Zasady postępowania z odpadami chemicznymi

1. Odpady chemiczne powstające w jednostkach organizacyjnych PUM są zbierane selektywnie, w niżej wymienionych grupach rodzajów odpadów, w pojemnikach odpowiednio oznakowanych i zabezpieczonych przed niekontrolowanym uwolnieniem znajdujących się w nich odpadów:

KOD	RODZAJ ODPADÓW
15 01 10*	Opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone (np. środkami ochrony roślin I i II klasy toksyczności - bardzo toksyczne i toksyczne).Opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone (np. środkami ochrony roślin I i II klasy toksyczności - bardzo toksyczne i toksyczne).
16 05 06*	Chemikalia laboratoryjne i analityczne (np. odczynniki chemiczne) zawierające substancje niebezpieczne, w tym mieszaniny chemikaliów laboratoryjnych i analitycznych
16 05 07*	Zużyte nieorganiczne chemikalia zawierające substancje niebezpieczne (np. przeterminowane odczynniki chemiczne)
16 05 08*	Zużyte organiczne chemikalia zawierające substancje niebezpieczne (np. przeterminowane odczynniki chemiczne)
16 05 09	Zużyte chemikalia inne niż wymienione w 16 05 06*,16 05 07*,16 05 08*

2. Bieżące przechowanie odpadów chemicznych w jednostkach organizacyjnych Uczelni jest możliwe wyłącznie w miejscach specjalnie do tego celu wyznaczonych przez Kierownika jednostki organizacyjnej, przy zachowaniu wymogów bezpieczeństwa osób i mienia.
3. Dopuszcza się czasowe przechowanie odpadów chemicznych w specjalnie do tego celu przeznaczonych miejscach w jednostkach.
4. Odpady chemiczne są odbierane z jednostki organizacyjnej/magazynu odpadów przez specjalistyczną firmę zewnętrzną. Za podpisanie umowy na odbiór i unieszkodliwianie odpadów chemicznych, organizację, koordynację oraz ustalenia techniczne z firmą

odbierającą odpady odpowiada Dział Administracyjno-Gospodarczy w porozumieniu z Działem BHP i Ochrony Środowiska.

§2 Instrukcja postępowania z odpadami chemicznymi

1. Kierownik jednostki organizacyjnej wyznacza:
 - 1) osobę/osoby odpowiedzialne za gospodarowanie odpadami chemicznymi w jednostce organizacyjnej,
 - 2) miejsce do bieżącego przechowywania odpadów chemicznych w jednostce organizacyjnej.
2. Miejsce do bieżącego przechowywania odpadów chemicznych musi:
 - 1) być wyraźnie oznakowane,
 - 2) mieć odpowiednią wentylację mechaniczną,
 - 3) zapewniać odseparowanie odpadów od pozostałych substancji chemicznych,
 - 4) zapewniać brak niekontrolowanego dostępu dla osób postronnych,
 - 5) być usytuowane w miarę możliwości z dala od ciągów ewakuacyjnych,
 - 6) uniemożliwiać rozprzestrzenienie się odpadów w sytuacji niekontrolowanego, awaryjnego ich uwolnienia.
3. Odpady muszą być przechowywane w pojemnikach, które są:
 - 1) odpowiednie do danego rodzaju odpadu (sypkie, ciekłe, ostre krawędzie, właściwości chemiczne),
 - 2) oznakowane właściwym kodem odpadu,
 - 3) szczelne, uniemożliwiające niekontrolowane uwolnienie odpadu,
 - 4) w rozmiarze pozwalającym na bezpieczne manipulowanie nimi.
4. Zapotrzebowanie na pojemniki składa Kierownik jednostki organizacyjnej lub osoba przez niego upoważniona do Działu Zaopatrzenia.
5. Niedopuszczalne jest:
 - 1) rozcieńczanie odpadów chemicznych,
 - 2) mieszanie odpadów należących do różnych grup odpadów,
 - 3) usuwanie odpadów chemicznych, w tym opakowań, z odpadami komunalnymi lub wylewanie do kanalizacji (nie dotyczy odpadów substancji nieklasyfikowanych jako substancje niebezpieczne).
6. Planowane przekazanie odpadów do utylizacji należy zgłosić drogą mailową na adres: dagpom@pum.edu.pl poprzez podanie rodzaju odpadu (kodu) wraz z masą tego odpadu oraz lokalizacją zgłaszanych odpadów, w celu wystawienia przez Dział Administracyjno-Gospodarczy karty przekazania odpadów w bazie BDO oraz zlecenia odbioru odpadów specjalistycznej firmie zewnętrznej.
7. Przekazanie odpadów chemicznych specjalistycznej firmie zewnętrznej odbywa się w obecności pracownika jednostki organizacyjnej PUM, zlecającej utylizację odpadów.
8. Dział Administracyjno-Gospodarczy wraz z Działem BHP i Ochrony Środowiska organizuje odbiór odpadów chemicznych według bieżącego zapotrzebowania jednostek organizacyjnych Uczelni.
9. Dział BHP i Ochrony Środowiska może, przy współpracy wyznaczonego pracownika jednostki organizacyjnej, wykonać przeniesienie odpadów chemicznych z jednostki organizacyjnej do miejsca czasowego przechowania odpadów chemicznych.

§3 Zasady postępowania z czynnikami chemicznymi w przypadku rozlania / rozsypania

ZASADY POSTĘPOWANIA Z CZYNNIKAMI CHEMICZNYMI W PRZYPADKU ROZLANIA / ROZSYPIANIA

*Rozsypaną /rozlaną substancję chemiczną możemy zdefiniować jako:
„pozostającą poza naszą kontrolą”*

UWAGI OGÓLNE

Prace w kontakcie z czynnikami chemicznymi może wykonywać pracownik (doktorant, student), który posiada:

- zaświadczenie lekarskie stwierdzające brak przeciwwskazań do takich prac, wydane przez lekarza profilaktyka, na podstawie przepisów ustawy o medycynie pracy,
- środki ochrony indywidualnej dobrane do rodzaju czynnika chemicznego występującego w środowisku pracy,

ZASADY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ROZLANIA/ROZSYPIANIA SUBSTANCJI CHEMICZNEJ

1. Jeżeli nastąpiło rozlanie/rozsypanie substancji łatwopalnej, żrącej lub bardzo toksycznej, nawet bardzo małych ilości, jeżeli doszło do skażenia osób lub nastąpił niekontrolowany wyciel gazu - przypadek taki musi być zgłoszony do Kierownika jednostki.
2. W przypadku rozsypania/rozlania substancji należy zachować bezpieczeństwo, postępować zgodnie z informacjami zawartymi w Karcie Charakterystyki substancji niebezpiecznej.
3. Rozsypaną/rozlaną substancję należy zebrać w sposób bezpieczny i skuteczny:
 - należy zadbać o własne bezpieczeństwo, wkładając fartuch laboratoryjny, okulary ochronne i rękawice ochronne,
 - należy wywietrzyć miejsce rozlania/rozsypania lub wycieku,
 - należy unikać wdychania par, w razie konieczności użyć masek z pochłaniaczami w celu ochrony dróg oddechowych,
 - gdy substancja jest łatwopalna, należy wyłączyć źródła ciepła i usunąć źródła zapłonu,
 - użyć odpowiedniego zestawu lub odpowiedniego materiału do neutralizacji lub zaabsorbowania substancji,
 - zmyć skażoną powierzchnię dużą ilością wody z mydłem,
 - użyty absorbent, tampony absorbujące, rękawice należy zebrać do szczelnie zamkniętego, zaopatrzonego w etykietę pojemnika; zgłosić ten fakt do Działu BHP i Ochrony Środowiska celem zabrania do utylizacji,
 - nie wylewać zebranych substancji do kanalizacji.

SZCZEGÓLWE ZASADY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU NIEKTÓRYCH SUBSTANCJI CHEMICZNYCH

Zasady postępowania z substancjami chemicznymi zgodne z informacjami zawartymi w Kartach Charakterystyki tych substancji.

1. **Ciecz łatwopalną** należy zbierać, używając absorbenta - wermikulitu, piasku, suchej ziemi, węgla aktywowanego. Wymieszać absorbent z rozlaną cieczą i zebrać dokładnie, zamiatając szczotką na szufelkę i przenieść do odpowiedniego pojemnika. Rozsypane substancje, o niskiej toksyczności, należy delikatnie zmieść na szufelkę (nie powodując powstania pyłu) i przenieść do odpowiedniego pojemnika.
2. **W przypadku metalicznej rtęci** należy najpierw połączyć małe kropelki w większe, przy pomocy szklanej bagietki, a następnie zebrać je. Pozostałość posypać pyłem cynkowym i zwilżyć rozcieńczonym kwasem siarkowym (VI) (utworzy się amalgamat) lub posypać

wielosiarczkiem wapnia z nadmiarem siarki albo samą siarką. Pozostałość zebrać i przenieść do szczelnie zamkniętego pojemnika.

3. **W przypadku rozlania małych ilości bromu** należy wywietrzyć pomieszczenie, zebrać rozlany brom, używając absorbenta - wermikulitu, piasku, suchej ziemi i przenieść do szczelnie zamkniętego pojemnika. Pozostałości zneutralizować węglanem sodu. Nie wolno wylewać zebranych substancji do kanalizacji. Zebrane substancje oddajemy do utylizacji.

Zarówno przypadek rozlanej rtęci, jak i bromu należy zgłosić!

ZASADY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU UDZIELANIA PIERWSZEJ POMOCY

W laboratorium chemicznym mamy do czynienia z różnego rodzaju zagrożeniami, do których należą: zatrucia, zranienia oraz oparzenia chemiczne i termiczne. Informacje postępowania w przypadku udzielania pierwszej pomocy, gdy nastąpi kontakt z czynnikiem chemicznym zawarte są w Karcie Charakterystyki substancji chemicznej.

1. **Kontakt chemikaliów ze skórą**, szczególnie jeżeli są to związki żrące, może wywoływać stany zapalne, albo różnego rodzaju wysypki
 - jeżeli dojdzie do skażenia skóry substancją chemiczną, należy spłukać skórę dużą ilością wody.
 - w przypadku skażenia ubrania, należy je zdjąć, skórę spłukać dużą ilością wody (używając prysznica). Gdy jest to konieczne wezwać pomoc medyczną.
2. **Kontakt substancji chemicznej z okiem** może uszkodzić tkankę, powodując ślepotę. Jeżeli substancja chemiczna dostanie się do oka (oczu), należy je natychmiast przemyć dużą ilością wody, przez co najmniej 15 minut, stosując natrysk do przemywania oczu. Należy zapewnić pomoc medyczną.
3. **W przypadku zatrucia przez drogi oddechowe** (droga inhalacyjna), gdy substancja chemiczna była wdychana, poszkodowanego należy natychmiast wyprowadzić na świeże powietrze, rozpiąć, rozluźnić odzież i zdjąć ją, jeżeli jest skażona. Gdy jest to konieczne należy wezwać pomoc medyczną.
4. W przypadku , gdy **substancja chemiczna została połknięta**, należy wezwać pomoc medyczną. **UWAGA: wywoływanie wymiotów może być niebezpieczne, gdy poszkodowany nie jest całkowicie przytomny albo gdy substancja połknięta ma właściwości żrące.**
5. W przypadku **oparzeń termicznych** oparzoną powierzchnię należy zanurzyć i przytrzymać przez dłuższy czas w zimnej wodzie, a następnie powinno przyłożyć się jałowy opatrunek. Jeżeli powierzchnia oparzenia jest duża, należy postępować podobnie, a następnie okryć oparzoną powierzchnię prześcieradłem. Na oparzenia stosować zimną wodę lub okład z lodu, nie nakładać kremów ani tłuszczu. Gdy jest to konieczne, należy wezwać pomoc medyczną.
6. W przypadku **oparzeń chemicznych** (kwas, zasada), spłukać skórę zimną wodą przez co najmniej 15 minut (gdy jest to możliwe użyć prysznica). **Nigdy nie neutralizować silnego kwasu silną zasadą i silnej zasady silnym kwasem.** Zdjąć ubranie z poparzonej części ciała i nałożyć jałowy opatrunek. Wezwać pomoc medyczną.
7. **Zasada, której należy przestrzegać:** po wypadku należy wezwać pomoc medyczną przynajmniej kontrolnie, szczególnie, jeżeli doszło do skażenia oczu lub gdy narażenie na substancję chemiczną nastąpiło drogą oddechową lub pokarmową.
8. W przypadku zaistnienia zagrożenia pożarowego należy postępować zgodnie z instrukcją przeciwpożarową.

prof. dr hab. Bogusław Machaliński
Rektor PUM